

عنوان مقاله:

بررسی نظام کالبدی فضایی خانه های مشهد از دوره پهلوی اول تا امروز (سده اخیر) با رویکرد نحو فضا

محل انتشار:

پژوهشنامه خراسان بزرگ، دوره 10، شماره 36 (سال: 1398)

تعداد صفحات اصل مقاله: 24

نویسندگان:

میکائیل هندو - دانشجوی دکترای معماری - دانشگاه آزاد اسلامی - واحد ساری

هادی ایوانی - استادیار دانشگاه پیام نور

عبدالمجید نورتقانی - استادیار گروه معماری - دانشکده فنی و مهندسی - دانشگاه گلستان

خلاصه مقاله:

خانه بعنوان اولین سرپناه بشر منعکس کننده روابط اجتماعی و فرهنگی ساکنان می باشد و از آنجایی که پیکره بندی فضایی خانه بر روابط اجتماعی ساکنان تاثیرگذار است لذا اینگونه بنظر می رسد که با تحلیل نظام فضایی خانه ها می توان به تغییرات ناشی از روابط اجتماعی میان ساکنان خانه با هم و دیگران پی برد. بدین منظور پژوهش حاضر به قیاس تحلیلی تغییرات نظام فضایی خانه های دوره پهلوی اول تا دوره معاصر در شهر مشهد با استفاده از تکنیک نحو فضا می پردازد. این پژوهش با استفاده از روش ترکیبی شامل روش های توصیفی، تحلیلی و در نهایت استدلال منطقی با بهره گیری از ابزار مشاهده، برداشت، مطالعات کتابخانه ای و شبیه سازی به کمک نرم افزار تخصصی نحو فضا (UCL Depthmap) صورت گرفته است. یافته های پژوهش نشان می دهد که از دوره پهلوی اول تا به امروز تمایل به تغییر الگوی خانه ها به الگوی برونگرا بیشتر شده است و سازماندهی فضایی خانه ها از حیاط مرکزی در خانه های درونگرا به ترتیب به راهرو ها و سپس فضای تقسیم و در نهایت هال در خانه های برونگرا تغییر یافته است. این سازماندهی در خانه های برونگرا ابتدا بصورت محوری، سپس شعاعی و در نهایت به مرکزی تبدیل شده است؛ از طرفی فضای خصوصی اهمیت بیشتری نسبت به ابتدای سده اخیر پیدا کرده و نفوذ بصری بین فضاها عمومی و نیمه عمومی- خصوصی بیشتر شده است. عبارتی اینگونه بنظر می رسد که حفظ حریم خصوصی در خانه ها تغییر یافته و تفکیک کمتری میان فضای میهمان و میزبان بوجود آمده است.

کلمات کلیدی:

خانه های مشهد، دوران معاصر (سده اخیر)، نحو فضا، سازماندهی فضا

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/2030417>

